

Jakub Brejda **Solidarność – zapomniany fundament społeczeństwa Obywatelskiego**

Brejda J., Fenomenologia, etyka wartości, polityka, [w:] Polityka i etyka w ujęciu filozoficznym i systemowo-teoretycznym, red. J. Brejda, W. Stegmaier, I. Ziemiński, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2003.

Brejda J., Religijne źródła nowoczesnej tożsamości, [w:] Anglosaska filozofia religii wobec wyzwań współczesności, red. J. Guja, J. Gomułka, Libron, Kraków 2011.

Brejda J., Fenomenologiczne paradygmaty uzasadniania wspólnoty, [w:] Intersubiektywność, red. P. Makowski, Universitas, Kraków 2012.

Buczyńska-Garewicz H., Metafizyczne rozważania o czasie, Universitas, Kraków 2003.

Elster J., The Cement of Society. A study of Social Order, Cambridge University Press, Cambridge 1989. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511624995>

Elster J., Strong Feelings. Emotion, Addiction, and Human Behavior, Cambridge University Press, Cambridge 1999. <https://doi.org/10.7551/mitpress/6498.001.0001>

Galston W., Cele liberalizmu, Znak, Kraków 1999.

Habermas J., Filozoficzny dyskurs nowoczesności, przeł. M. Łukasiewicz, Universitas, Kraków 2002.

Kymlicka W., Współczesna filozofia polityczna, Aletheia, Warszawa 2009.

Mirocha Ł., Liberalizm polityczny. John Rawls wobec pluralizmu wartości, "Studia Iuridica Toruniensia", t. XII, Toruń 2013. <https://doi.org/10.12775/SIT.2013.009>

Pius XII, Summi pontificatus. O solidarności ludzkiej i państwie totalitarnym, Te Deum, Warszawa 2002.

Porębski C., Wstęp, [w:] J. Rawls, Liberalizm polityczny, przeł. A. Romaniuk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

Rawls J., Teorie sprawiedliwości, przeł. M. Panufnik, J. Pasek, A. Romaniuk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994.

Rawls J., Liberalizm polityczny, przeł. A. Romaniuk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

Rorty R., Filozofia jako polityka kulturalna, przeł. B. Baran, Czytelnik, Warszawa 2009.

Scheler M., Formy wiedzy i kształcenia, [w:] Pisma z antropologii filozoficznej i teorii wiedzy, przeł. S. Czerniak, A. Węgrzecki, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1987.

Scheler M., Vom Ewigen im Menschen, Vero Verlag, Norderstedt 2015.

Stawrowski Z., Solidarność a idea doskonałej wspólnoty, [w:] Wokół idei wspólnoty, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2012.

Taylor Ch., Etyka autentyczności, przeł. A. Pawelec, Znak, Warszawa 1996.

Taylor Ch., Nieporozumienia wokół debaty liberalno-komunitariańskiej, [w:] Komunitarianie. Wybór tekstów, przeł. P. Rymarczyk, T. Szubka, wybrał i wstępem opatrzył P. Śpiewak, Aletheia, Warszawa 2004.

Taylor Ch., Źródła podmiotowości. Narodziny tożsamości nowoczesnej, przeł. M. Gruszczyński, O. Latek, A. Lipszyc, A. Michalak, A. Rostkowska, M. Rychter, Ł. Sommer, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.

Tomasello M., Historia naturalna myślenia ludzkiego, przeł. B. Kucharzyk, R. Ociepa, Copernicus Center Press, Kraków 2015.

Jan Kozubowski **Solidarność ideologiczna i granice społeczeństwa według Karla Mannheim, Antonia Gramsciego, Ernesta Laclaua i Chantal Mouffe**

Butler J., Laclau E., Žižek S., Przygodność, hegemonia, uniwersalność: współczesne debaty na lewicy, przeł. A. Czarnacka, M. Kropiwnicki, S. Królak, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2014.

Cole G.D.H., The Meaning of Marxism, Routledge, London 2010.

<https://doi.org/10.4324/9780203839539>

Crow G., Social Solidarities: Theories, Identities and Social Change, Open University Press, Buckingham, Philadelphia 2002.

Filippini M., Using Gramsci. A New Approach, przeł. P.J. Barr, Pluto Press, London 2017.

https://doi.org/10.26530/OAPEN_625289

Gramsci A., Nowoczesny Książę, przeł. Barbara Sieroszevska, Studenckie Koło Filozofii Marksistowskiej (Uniwersytet Warszawski), Warszawa 2006.

Halewood M., Rethinking the Social through Durkheim, Marx, Weber and Whitehead, Anthem Press, London – New York 2014.

Heidegger M., Bycie i czas, przeł. B. Baran, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994.

Laclau E., Rozum populistyczny, przeł. T. Szkudlarek i zespół, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2009.

Laclau E., Emancypacje, przeł. L. Koczanowicz, K. Liszka, Ł. Nysler, A. Orzechowski, L. Rasiński, A. Sypniewska, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2004.

Laclau E., Niemożliwość społeczeństwa, przeł. L. Rasiński, "Nowa Krytyka" 2003, nr 14.

Laclau E., Mouffe Ch., Hegemonia i socjalistyczna strategia: przyczynek do projektu radykalnej polityki demokratycznej, przeł. Sławomir Królak, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2007.

Loader C., Shafer W.G., The Intellectual Development of Karl Mannheim, Cambridge University Press, London – New York 1985.

Mannheim K., Essays on the Sociology of Culture, Routledge, London 1952.

Mannheim K., Ideologia i utopia, przeł. J. Miziński, Aletheia, Warszawa 2008.

Marks K., 18 brumaire'a Ludwika Bonaparte, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2011.

Morley P., The concept of the perspective in Karl Mannheim's sociology of knowledge (maszynopis), Simon Fraser University, Burnaby 1967.

Mouffe Ch., Hegemony, Radical Democracy, and the Political, red. J. Martin, Routledge, London 2013.

Ossowska M., Moralność mieszczańska, Ossolineum, Wrocław 1985.

Outhwaite W., Ray L., Social Theory and Postcommunism, Blackwell Publishing, Malden, Oxford – Carlton 2005. <https://doi.org/10.1002/9780470773345>

Przyłęcki P., Założenia teorii dyskursu Ernesta Laclaua i Chantal Mouffe, "Przeegląd Socjologiczny" 2013, vol. 62, nr 4.

Riceour R., Lectures on Ideology and Utopia, Columbia University Press, New York – Guildford 1986.

Rosati M., Solidarity and the sacred: Habermas's idea of solidarity in a durkheimian horizon, "Durkheimian Studies / Études Durkheimiennes" 2000, vol. 6.

Salamini L., Gramsci and Marxist Sociology of Knowledge: An Analysis of Hegemony-Ideology-Knowledge, "The Sociological Quarterly" 1974, vol. 15, nr 3. <https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.1974.tb00900.x>

Solidarity, ed. K. Bayertz, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht 1999.

Solidarity: Theory and Practice, red. L. Arto, A.B. Pessi, Lexington Books, Lanham, Boulder, New York – London 2014.

Torrance J., Estrangement, Alienation and Exploitation: A Sociological Approach to Historical Materialism, Macmillan International Press, London, Basingstoke 1977. <https://doi.org/10.1007/978-1-349-03062-0>

Antonina Januszkiewicz Cieleśne żądania, dyskursywna sprawczość. Opór i bunt u Judith Butler

Althusser L., Ideologie i aparaty ideologiczne państwa (wskazówki do poszukiwań), przeł. B. Ponikowski, J. Gajda, Komisja Kształcenia i Wydawnictw RN ZSP, Warszawa 1983.

Arendt H., Nieposłuszeństwo obywatelskie, [w:] teże, O przemocy. Nieposłuszeństwo obywatelskie, Warszawa, Aletheia 1999.

Arendt H., Kondycja ludzka, przeł. A. Łagodzka, Fundacja Aletheia, Warszawa 2000.

Arendt H., My uchodźcy, [w:] teże, Pisma żydowskie, przeł. M. Godyń, P. Nowak, E. Rzanna, Fundacja Augusta hr. Cieszkowskiego, Warszawa 2012, s. 299-310.

Austin J.L., Jak działać słowami?, [w:] tegoż, Mówienie i poznawanie. Rozprawy i wykłady filozoficzne, przeł. B. Chwedeńczuk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993.

Barańska K., Chervinska J., Kultura na Euromajdanie, „Zarządzanie w Kulturze” 2014, t. 15, nr 4.

Bourdieu P., Language and Symbolic Power, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1991, cz. II.

Butler J., Uwikłani w płęć. Feminizm i polityka tożsamości, przeł. K. Krasuska, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2008.

Butler J., Walczące słowa. Mowa nienawiści i polityka performatywu, przeł. A. Ostolski, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2010.

Butler J., Ramy wojny. Kiedy życie godne jest opłakiwania?, przeł. A. Czarnacka, Książka i Prasa, Warszawa 2011.

Butler J., Zapiski o performatywnej teorii zgromadzeń, przeł. J. Bednarek, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2016.

Butler J., Psychiczne życie władzy. Teorie ujarznienia, przeł. T. Kaszubski, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2018.

Derrida J., Sygnatura, zdarzenie, kontekst, przeł. B. Banasiak, [w:] tegoż, Pismo filozofii, Inter Esse, Kraków 1993.

Laclau E., Mouffe Ch., Hegemonia i socjalistyczna strategia. Przyczynek do projektu radykalnej polityki demokratycznej, przeł. S. Królak, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP, Wrocław 2007.

Aleksander Zbirański   **Postprawda a myśl postmodernistyczna**

Barthes R., Śmierć autora, przeł. M. Markowski, „Teksty Drugie” 1999, nr 1/2, s. 247-251.

Baudrillard J., W cieniu milczącej większości, przeł. S. Królak, Sic!, Warszawa 2006.

Baudrillard J., Zbrodnia doskonała, przeł. S. Królak, Sic!, Warszawa 2008.

Cholewa M., Tempo i selektywność procesu rozpoznawania informacji jako wskaźnik postaw moralnych, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej, Kraków 2001.

Deleuze G., Krytyka i klinika, przeł. B. Banasiak, P. Pieniążek, Oficyna, Łódź 2016.

Eco U., Wymyślanie wrogów i inne teksty okolicznościowe, przeł. T. Kwiecień, A. Gołębiowska, Rebis, Poznań 2012.

James W., Pragmatyzm, przeł. W. Kozłowski, Vis-a-vis, Kraków 2016.

Jaskender K., Foucault i tradycja krytyczna. Od transcendentnej krytyki myślenia do praktyki filozofii, [w:] Foucault: źródła/ujścia, red. M. Falkowski, K. Pacewicz, C. Zgoła, Wydawnictwo Eperons-Ostrogi, Kraków – Warszawa 2015.

Liotard J.-F., Kondycja ponowoczesna. Raport o stanie wiedzy, przeł. M. Kowalska, J. Migasiński, Fundacja Aletheia, Warszawa 1997.

Nieroba E., Nauka przemysłowa jako narzędzie legitymizujące medialne interpretacje rzeczywistości społecznej, [w:] My i wy. Spory o charakter racjonalności i nauki, red. B. Płonka-Syroka, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2010.

Niżnik J., Idea racjonalności a współczesny status filozofii, [w:] Postmodernizm a filozofia. Wybór tekstów, red. S. Czerniak, A. Szahaj, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 1996.

Podniewski M., Prawda i władza. Myśl Michela Foucaulta w latach 1956-1977, Universitas, Kraków 2012.

Ryż B., Autorytet: image uczonego i prawa nauki, [w:] Wzorce postrzegania rzeczywistości w nauce i społeczeństwie, red. B. Płonka-Syroka, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2008.

Saperńko R., Estetyka – mit – neolit, [w:] Mitologizacja kultury w polskiej i iberyjskiej twórczości artystycznej, red. W. Charchalis, B. Trocha, Uniwersytet Zielogórski, Zielona Góra 2015.

Arkadiusz Łukaszów   Solidarność społeczna wobec problemu migracji i uchodźstwa w nauczaniu Stolicy Apostolskiej – wybrane aspekty

Balicki J., Współczesny kryzys migracyjny. Wyzwania dla Kościoła, "Teologia i Moralność" 2017, t. 12, nr 1(21). <https://doi.org/10.14746/tim.2017.21.1.1>

Baran T., Dehumanizacja w stosunkach międzygrupowych. Czy "obcy" to też człowiek?, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323529378>

Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią (Mt 5,7). Przemówienia i homilie Franciszka w Polsce 27-31 lipca 2016, red. E. Data, K. Kuźnik, S. Łącki, Michalineum, Marki 2016.

Cekiera R., Byłem przybyszem. Nauczanie Papieskie w orędziach na światowy dzień migranta i uchodźcy, "Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej", Seria: Organizacja i zarządzanie z. 126, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej w Gliwicach, 2018. <https://doi.org/10.29119/1641-3466.2018.126.4>

Fremus-Bobowiec A., Lis E., Udzielanie ochrony międzynarodowej cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, "Studia Iuridica Lublinensia" 2016, vol. XXV, z. 4.

Göle N., Muzułmanie w Europie. Dzisiejsze kontrowersje wokół islamu, Wydawnictwo Karakter, Kraków 2016.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Pallottinum 2012.

Kompendium nauki społecznej Kościoła, red. J. Kupny, Jedność, Kielce 2005.

Latkowska I., Uchodźcy jako zagrożenie dla bezpieczeństwa społecznego w Polsce w świetle badań społecznych, Prace naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2016, t. VIII.

Leśniczak R., Komunikowanie polityczne Papieża Franciszka na temat wartości nienegocjowalnych. Analiza orędzi Papieskich na Światowy Dzień Migranta (2014-

2018) oraz ich zmediatyzowany przekaz na portalu w polityce.pl, "Łódzkie Studia Teologiczne" 2019, t. 28, z. 1.

Łukaszów A., Godność a system praw człowieka wobec problemu uchodźstwa, [w:] Humanistyka i nauki społeczne. Doświadczenia. Konteksty. Wyzwania, red. K. Pujer, "Exante" 2018, t. 8.

Łukaszów A., Ewolucja statusu uchodźcy w ujęciu regulacji międzynarodowej, [w:] Zjawisko migracji oraz mniejszości religijne, etniczne i narodowe - aspekty polityczne, społeczne i prawne, red. Ł. Bartosik, A. Mawer-Ratajczyk, Wydawnictwo naukowe ArchaeGraph, Poznań - Łódź 2019.

Mały słownik łańcisno-polski, red. J. Korpanty, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2005.

Organizacje międzynarodowe w działaniu, red. A. Florczak, A. Lisowska, Agencja Reklamowa OTO, Wrocław 2014.

Pacek M., Bonikowska M., Unijna droga do wspólnej polityki migracyjnej w kontekście debaty o przyszłość Wspólnot, "Studia Europejskie" 2007, t. 1.

Pawlak M., Asymetrie i klisze pojęciowe w analizach uchodźstwa w Polsce, "Studia Migracyjne - Przegląd Polonijny" 2012, nr 38(2).

Przyczyna W., Nauczanie papieża Franciszka o uchodźcach podczas Świątowych Dni Młodzieży w Krakowie w relacjach dziennikarzy katolickich portali internetowych, "Polonia Sacra" 2017, t. 21, nr 4 (49). <https://doi.org/10.15633/ps.2286>

Sadowski A., Wielokulturowość jako czynnik zrównoważonego i inteligentnego rozwoju Polski, "Optimum. Studia Ekonomiczne" 2016, nr 4(82). <https://doi.org/10.15290/ose.2016.04.82.06>

Tułowicki D., "Kultura spotkania" jako odpowiedź Papieża Franciszka na globalny problem społeczny braku bezpieczeństwa, "Studia Teologiczne Idźcie i Głóście" 2016, t. 34.

Uchodźcy w Polsce. Kulturowo-prawne bariery w procesie adaptacji, red. A. Chrzanowska, K. Gracz, A Gutkowska, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Warszawa 2007.

Wierzbicki B., Uchodźcy w prawie międzynarodowym, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993.

Wojnicz P., Problem uchodźców w wybranych dokumentach Stolicy Apostolskiej w kontekście standardów międzynarodowych, "Civitas et Lex" 2017, t. 15, nr 3. <https://doi.org/10.31648/cetl.2468>

Zjawisko migracji oraz mniejszości religijne, etniczne i narodowe - aspekty polityczne, społeczne i prawne, red. Bartosik, A. Mawer-Ratajczyk Wydawnictwo Naukowe ArchaeGraph, Poznań - Łódź 2019.

Akty prawne

Dyrektywa Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotycząca statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 23.01.2004 r., L 16/44).

Dyrektywa Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 03.10.2003 r., L 251/12).

Dyrektywa Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 24.12.2008 r., L 348/98).

Dyrektywa Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidująca minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 30.06.2009 r., L 168/24).

Dyrektywa Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 18.06.2009 r., L 155/17).

Konwencja dotycząca statusu uchodźców sporządzona w Genewie dnia 28 lipca 1951 r., (Dz. U. z 1991 r., nr 119, poz. 515).

Źródła internetowe

<https://episkopat.pl/oredzie-papieza-franciszka-na-swiatowy-dzien-migranta-iuchodzcy-2019/> (dostęp: 7.07.2019).

https://pl.wikipedia.org/wiki/Migracja_ludno%C5%9Bci (dostęp: 24.06.2019).

Filip Lubiński   **Rynek wolny od egoizmu. Solidarność w myśli Adama Smitha**

Arystoteles, *Polityka*, przeł. L. Piotrowicz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.

Braudel F., *Civilization and Capitalism 15th-18th Century, Volume II The Wheels of Commerce*, Book Club Associates, London 1982.

Cantillon R., *Ogólne rozważania nad naturalnymi prawami handlu*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 1938.

Dowbor W., *Rozbita Mozaika. Ekonomia poza równaniami*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2005.

Gray J., *Liberalizm*, przeł. R. Dziubecka, Wydawnictwo Znak, Kraków 1994.

Heilbroner R.L., *The Worldly Philosophers. The Lives, Times and Ideas of Great Economic Thinkers*, Touchstone Books, New York 1999.

Kennedy G., *Adam Smith. A Moral Philosopher and His Political Economy*, Palgrave Macmillan, Basingstoke 2008.

Landreth H., Colander D.C., *Historia myśli ekonomicznej*, przeł. A. Szeworski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

Lipiński E., *Wstęp*, [w:] *Merkantylizm i początki szkoły klasycznej*, red. E. Taylor, S. Zaleski, przeł. C. Znamierowski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Kraków 1958.

Magnusson L., *The Political Economy of Mercantilism*, Routledge, London - New York 2015.

<https://doi.org/10.4324/9781315694511>

Mandeville B., *A Letter to Dion*, The Augustian Reprint Society, Los Angeles 1953.

Mandeville B., *O naturze społeczności*, [w:] *tegoż, Bajka o pszczołach*, przeł. A. Glinczanka, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1957.

Mandeville B., *Skromna obrona domów publicznych albo rozprawa o porubstwie*, przeł. M. Skrzypek, Fundacja Augusta Hr. Cieszkowskiego, Warszawa 2016.

Montchrestien A., *Traktat o ekonomii politycznej*, [w:] *Merkantylizm i początki szkoły klasycznej*, red. E. Taylor, S. Zaleski, przeł. C. Znamierowski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Kraków 1958.

Muller J., *Adam Smith in His Time and Ours: Designing the Decent Society*, Princeton University Press, Princeton 1995.

Oresme N., *Traité des monnaies*, La Manufacture, Lyon 1991.

Rasmussen D.C., *The Pragmatic Enlightenment. Recovering the Liberalism of Hume, Smith, Montesquieu and Voltaire*, Cambridge University Press, Cambridge 2013.

<https://doi.org/10.1017/CBO9781107045439>

Robbins L., *An Essay on the Nature and Significance of Economic Science*, Macmillan, London 1932.

Schumpeter J.A., *History of Economic Analysis*, Routledge, London 1986.

Sedlacek T., *Ekonomia dobra i zła*, Studio Emka, Warszawa 2012.

Skousen M., *The Big Three in Economics: Adam Smith, Karl Marx And John Maynard Keynes*, M. E. Sharpe, New York 2007.

Smith A., *Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów*, przeł. S. Żurawicki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.

Smith A., *Lectures on Jurisprudence*, Liberty Fund, Indianapolis 1982.

Smith A., *Teoria uczuć moralnych*, przeł. D. Petsch, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1989.

Voltaire, *Słownik filozoficzny*, przeł. M. Skrzypek, Biblioteka Kwartalnika Kronos, Warszawa 2015.

Williamson O.E., *Markets and Hierarchies: Analysis and Antitrust Implications*, The Free Press, New York 1975.

Winch D., *Intellectual History and the History of Economic Thought: A Personal Account*, "Journal of Interdisciplinary History of Ideas" 2017.

Karolina Zakrzewska   **Solidarność i egoizm a kwestia zwierząt**

Eliade M., *Sacrum a profanum. O istocie sfery religijnej*, przeł. B. Baran, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2008.

Ferry L., *Nowy ład ekologiczny. Drzewo, zwierzę, człowiek*, przeł. H. Miś, A. Miś, Centrum Uniwersalizmu przy Uniwersytecie Warszawskim, Warszawa 1995.

Hobbes T., *Lewiatan*, przeł. C. Znamierowski, Aletheia, Warszawa 2005.

Jaspers K., *O Źródle i celu historii*, przeł. J. Marzęcki, Wydawnictwo Marek Derewiecki, Kęty 2006.

Kant I., *Uzasadnienie metafizyki moralności*, przeł. M. Wartenberg, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2001.

Kant I., *Krytyka władzy sądenia*, przeł. J. Gałęcki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, s. 158.

Locke J., *Dwa traktaty o rządzie*, przeł. A. Czarnota, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1992.

Miszczyński D., *Sprawiedliwość wobec zwierząt w ujęciu Plutarcha z Cheronei*, INOP, Warszawa 2020.

More T., *Utopia*, przeł. K. Abgarowicz, Daimonion, Lublin 1993.

Pascal B., *Myśli*, przeł. T. Żeleński-Boy, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2002.

Rousseau J.-J., *Rozprawa o nierówności*, [w:] *Trzy rozprawy z filozofii społecznej*, przeł. H. Elzenberg, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1956.

Strauss L., *Prawo naturalne w świetle historii*, przeł. T. Górski, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1969.

Woleński J., *Podmiotowość zwierząt w aspekcie filozoficznym*, [w:] *Status zwierzęcia. Zagadnienia filozoficzne i prawne*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012.

Maja Rup   Ludzko-zwierzęce chimery – poszerzenie wspólnoty moralnej czy pogłębienie szowinizmu gatunkowego?

Baylis F., Robert J.S., Crossing Species Boundaries, "American Journal of Bioethics" 2003, vol. 3, nr 3. <https://doi.org/10.1162/15265160360706417>

Chadwick R., Playing God, "Cogito" 1989, nr 3. <https://doi.org/10.5840/cogito19893347>

Chyrowicz B., Bioetyka: Anatomia sporu, Znak, Kraków 2015.

Dekel B., Burakova T., Arditti T.D. et al., Human and porcine early kidney precursors as a new source for transplantation, "Nature Medicine" 2003, nr 9, s. 53-60. <https://doi.org/10.1038/nm812>

Karpowicz P., Cohen C.B, Van der Kooy D., Developing Human-Nonhuman Chimeras in Human Stem Cell Research. Ethical Issues and Boundaries, [w:] CHIMBRIDS - Chimeras and Hybrids in Comparative European and International Research, ed. J. Taupitz, M. Weschka, Springer, Berlin – Heidelberg 2009.

Macklin R., Dignity is a useless concept, "BMJ" 2003, nr 327, s. 1419-1420. <https://doi.org/10.1136/bmj.327.7429.1419>

Wu J. et al., Interspecies Chimerism with Mammalian Pluripotent Stem Cells, "Cell" 2017, vol. 168, nr 3, s. 473-486.

Zhang S., Wernig M., Duncan I., Brüstle O., Thomson J., In Vitro Differentiation of Transplantable Neural Precursors from Human Embryonic Stem Cells, "Nature Biotechnology" 2001, nr 19, s. 1129-1133. <https://doi.org/10.1038/nbt1201-1129>

Natalia Zakrzewska   Robot jako służa par excellence w dialektyce pana i niewolnika

Avinieri S., Hegla teoria nowoczesnego państwa, przeł. T. Rosiński, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.

Chalmers D., The Conscious Mind, Oxford University Press, Oxford 1996.

Coeckelbergh M., The Tragedy of the Master: Automation, Vulnerability, and Distance, "Ethics and Information Technology" 2015, nr 17(3), s. 219-229. <https://doi.org/10.1007/s10676-015-9377-6>

Gertz N., Hegel, the Struggle for Recognition, and Robots, "Techné: Research in Philosophy and Technology" 2018, nr 22(2), s. 138-157. <https://doi.org/10.5840/techne201832080>

Hegel W.G.F., Fenomenologia ducha, przeł. Ś.F. Nowicki, Aletheia, Warszawa 2002.

Lucas J.R., Minds, Machines and Gödel, [w:] Minds and Machines, ed. Alan Ross Anderson, Prentice-Hall 1964, s. 43-68.

Retto J., SOPHIA, FIRST CITIZEN ROBOT OF THE WORLD, ResearchGate, 2017, s. 1-10.

Siemek M.J., Hegel i filozofia, Oficyna Naukowa, Warszawa 1998.

Singer P.W., Wired for War, Penguin Press, London 2009.

Jan Grzybowski   **Darwinowskie ugruntowanie zasady pomocy wzajemnej w etyce Kropotkina**

Bierówka J., Egoizm i altruizm jako niesprzeczne motywy działań człowieka w świetle zasady wzajemności, „Państwo i Społeczeństwo” 2009, IX, nr 2.

Darwin C., O pochodzeniu człowieka, [w:] Dzieła wybrane, przeł. S. Panek, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 1959.

Kropotkin P., Etyka społeczna, przeł. H.A., Warszawa 1929.

Kropotkin P., Etyka. Pochodzenie i rozwój moralności, Spółdzielnia Wydawnicza „Słowo”, Łódź 1949.

Kropotkin P., Pomoc wzajemna jako czynnik rozwoju, przeł. J. Hempel, https://pl.wikisource.org/wiki/Pomoc_wzajemna_jako_czynnik_rozwoju (dostęp: 17.08.2019).

Rydzewski W., Kropotkin, Warszawa 1979.

ZARYS BIOGRAFII PIOTRA KROPOTKINA <http://www.rozbrat.org/historia/34-walki-spooleczne-na-swiecie/110-zarys-biografii-piotra-kropotkina> (dostęp: 17.08.2019).

Ziemowit Gowin   **W stronę etyki racjonalnego egoizmu**

Ghate O., A Being of self-made soul, [w:] A Companion to Ayn Rand, red. A. Gotthelf, G. Salmieri, Wiley-Blackwell, Malden MA 2016, s. 105-129. <https://doi.org/10.1002/9781118324950.ch5>

Gotthelf A., The Morality of life, [w:] A Companion to Ayn Rand, red. A. Gotthelf, G. Salmieri, Wiley-Blackwell, Malden MA 2016, s. 73-104. <https://doi.org/10.1002/9781118324950.ch4>

Peikoff L., Objectivism: The Philosophy of Ayn Rand, Meridian, New York 1993.

Rand A., For The New Intellectual, Signet, New York 1963.

Rand A., Philosophy and sense of life, [w:] tejże, The Romantic Manifesto, Signet, New York 1975, s. 14-23.

Rand A., Philosophy: Who needs it, [w:] tejże, Philosophy: Who Needs It, Signet, New York 1982, s. 1-15.

Rand A., Faith and force: The destroyers of the modern world, [w:] tejże, Philosophy: Who Needs It, Signet, New York 1982, s. 79-103.

Rand A., Źródło, przeł. I. Michałowska-Gabrych, Zysk i S-ka, Poznań 2007.

Rand A., Atlas zbuntowany, przeł. I. Michałowska, Zysk i S-ka, Poznań 2008.

Rand A., Introduction, [w:] tejże, The Virtue of Selfishness. A New Concept of Egoism, Signet, New York 2014, s. vii-xii.

Rand A., The Objectivist ethics, [w:] tejże, The Virtue of Selfishness. A New Concept of Egoism, Signet, New York 2014, s. 13-39.

Rand A., The Ethics of emergencies, [w:] tejże, The Virtue of Selfishness. A New Concept of Egoism, Signet, New York 2014, s. 49-56.

Rand A., Wstęp, [w:] tejże, Cnota egoizmu. Nowa koncepcja egoizmu, przeł. J. Łoziński, Zysk i S-ka, Poznań 2015, s. 7-15.

Rand A., Etyka sytuacji krytycznych, [w:] tejże, Cnota egoizmu. Nowa koncepcja egoizmu, przeł. Jerzy Łoziński, Zysk i S-ka, Poznań 2015, s. 76-88.

Rand A., Etyka absolutna, [w:] tejże, Cnota egoizmu. Nowa koncepcja egoizmu, przeł. Jerzy Łoziński, Zysk i S-ka, Poznań 2015, s. 17-62.

Salmieri G., Egoism and altruism. Selfishness and sacrifice, [w:] A Companion to Ayn Rand, red. A. Gotthelf, G. Salmieri, Wiley-Blackwell, Malden MA 2016, s. 130-156.

Salmieri G., The Act of valuing (and the objectivity of values), [w:] A Companion to Ayn Rand, red. A. Gotthelf, G. Salmieri, Wiley-Blackwell, Malden MA 2016, s. 49-72.

Smith T., Viable Values. A Study of Life as the Root and Reward of Morality, Rowman & Littlefield, New York 2000.

Smith T., Ayn Rand's Normative Ethics. The Virtuous Egoist, Cambridge University Press, Cambridge 2007.

Wright D., Reasoning about ends. Life as a value in Ayn Rand's ethics, [w:] Metaethics, Egoism, and Virtue. Studies in Ayn Rand's Normative Theory, red. A. Gotthelf, J.G. Lennox, University of Pittsburgh Press, Pittsburgh 2011, s. 3-32.